

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΙΑΤΑΓΗΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Δικαιοσύνη

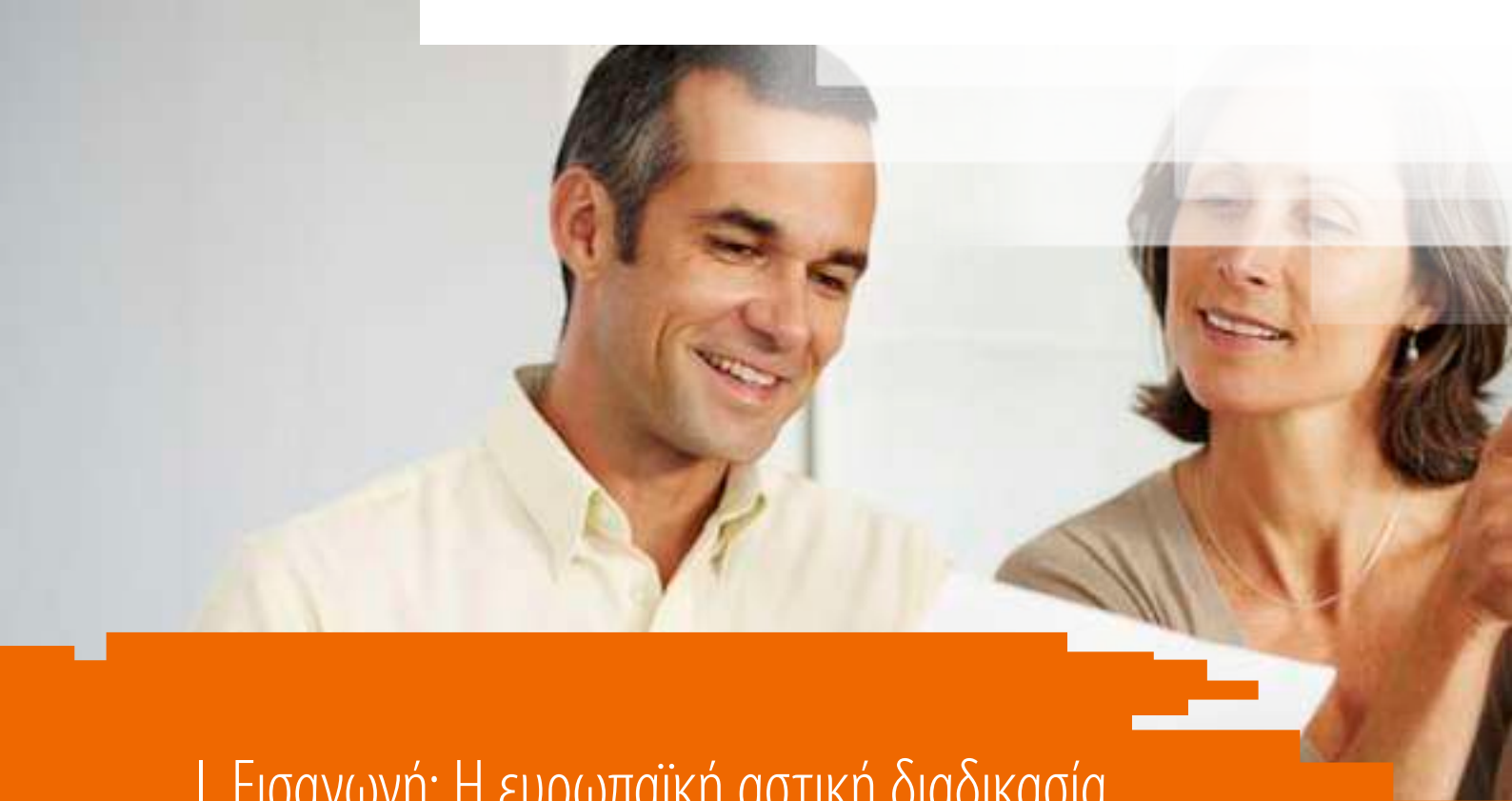
Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο
Σε Αστικές Και Εμπορικές Υποθέσεις

Πίνακας περιεχομένων

I. Εισαγωγή: Η ευρωπαϊκή αστική διαδικασία	4
II. Πεδίο εφαρμογής της νέας διαδικασίας	8
1. Εδαφικό πεδίο εφαρμογής	9
2. Καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής	9
2.1. Αστικές και εμπορικές υποθέσεις	10
2.2. Διασυνοριακή υπόθεση	11
3. Άμεση εφαρμογή	12
4. Δικαιοδοσία	13
III. Η διαδικασία ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής	14
1. Αίτηση έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής	15
1.1. Αιτούμενο ποσό και τόκοι	15
1.2. Αιτία της προσφυγής και περιγραφή των αποδεικτικών στοιχείων	16
1.3. Αρμόδια δικαστήρια	17
1.4. Πώς υποβάλλεται μια αίτηση	17
2. Διεξαγωγή της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου	18
2.1. Τροποποίηση ή διόρθωση	18
2.2. Απόρριψη της αίτησης	19
3. Έκδοση και επίδοση ή κοινοποίηση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής	19
3.1. Συμπλήρωση του εντύπου Ε	19
3.2. Έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής – προθεσμίες	20
3.3. Επίδοση ή κοινοποίηση στον καθού (Επιτροπή)	20
4. Δικαιώματα/επιλογές του καθού για άσκηση ανακοπής	22
4.1. Δήλωση αντιρρήσεων κατά της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής	22
4.2. Εκτελεστότητα	23

5. Πιθανά μέσα προσφυγής/υπεράσπισης για τους διαδίκους	23
5.1. Τι μπορεί να κάνει ο αιτών, αν η αίτησή του για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής είναι ελλιπής, περιέχει σφάλμα ή απαιτεί τροποποίηση, ή σε περίπτωση που η αίτησή του απορριφθεί;	23
5.2. Τι μπορεί να κάνει ο οφειλέτης στο κράτος μέλος προέλευσης, όταν εκδοθεί ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής;	24
IV. Αναγνώριση και εκτέλεση των ευρωπαϊκών διαταγών πληρωμής σε άλλα κράτη μέλη	26
1. Γενικές αρχές	27
2. Υποβολή αίτησης εκτέλεσης	27
3. Μετάφραση	28
4. Άρνηση εκτέλεσης σε έκτακτες περιστάσεις	28
4.1. Άρνηση εκτέλεσης (άρθρο 22)	28
4.2. Αναστολή ή περιορισμός της εκτέλεσης (άρθρο 23)	29

Ι. Εισαγωγή: Η ευρωπαϊκή αστική διαδικασία

Ο κανονισμός 1896/2006 θέσπισε την πρώτη πραγματική ευρωπαϊκή αστική διαδικασία – τη διαδικασία έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής (ΕΔΠ). Είχε προηγηθεί ο κανονισμός για τον ευρωπαϊκό εκτελεστό τίτλο (ΕΕΤ), σημαντικότερο επίτευγμα του οποίου ήταν η κατάργηση του εκτελεστήριου τίτλου (*exequatur*) για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες αστικών υποθέσεων, με την επιφύλαξη της τήρησης ορισμένων διαδικαστικών εγγυήσεων, η οποία πρέπει να επιβεβαιώνεται από αρμόδια αρχή με τη χορήγηση βεβαίωσης. Ωστόσο, ο ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος είναι ένα πιστοποιητικό που συνδέεται με δικαστική απόφαση (ή δημόσιο έγγραφο ή δικαστικό συμβιβασμό) και το οποίο εκδίδεται με εθνική διαδικασία, ενώ η ΕΔΠ μπορεί να εκδοθεί μόνο με ενιαία διαδικασία κοινή για 26 κράτη μέλη. Το εθνικό δίκαιο είναι εφαρμοστέο, σε επικουρική βάση, για ζητήματα που δεν ρυθμίζονται στον κανονισμό για την έκδοση ΕΔΠ. Λίγο μετά την έκδοση του κανονισμού για την ΕΔΠ, εκδόθηκε ένας άλλος κανονισμός για τη θέσπιση ευρωπαϊκής πολιτικής διαδικασίας, συγκεκριμένα ο κανονισμός για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών (ΕΔΜ). Οι τρεις προαναφερθέντες κανονισμοί έθεσαν σε εφαρμογή την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις. Βασικός σκοπός τους είναι η απλούστευση και επιτάχυνση της διασυνοριακής αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαιωμάτων των δανειστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την άποψη αυτή, συμβάλλουν στην

οικοδόμηση ενός πραγματικού χώρου δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και στην υλοποίηση της ενιαίας αγοράς.

Κάθε διαδικασία έχει διαφορετικό πεδίο εφαρμογής, και δεν μπορούν όλες να χρησιμοποιούνται σε κάθε διασυνοριακή αστική υπόθεση.

Αν έχει ήδη εκδοθεί απόφαση για μια υπόθεση από αρμόδιο δικαστήριο, ή αν η αξίωση προκύπτει από δημόσιο έγγραφο ή δικαστικό συμβιβασμό, και πρέπει να εκτελεστεί στο εξωτερικό, μπορεί να υποβληθεί αίτημα για ευρωπαϊκό εκτελεστό τίτλο στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους έκδοσης της δικαστικής απόφασης, του δημόσιου εγγράφου ή του δικαστικού συμβιβασμού, εφόσον πρόκειται για μη αμφισβητούμενη αξίωση¹. Πρόκειται για τη μοναδική ευρωπαϊκή διαδικασία (από τις αναφερθείσες τρεις) που έχει σχεδιαστεί για την εκτέλεση υφιστάμενης δικαστικής απόφασης ή δικαστικού συμβιβασμού. Ο αιτών μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα δημόσιο έγγραφο ως βάση για τα αποδεικτικά στοιχεία που θα προσκομίσει για την υποβολή αξίωσης ΕΔΠ ή ΕΔΜ.

Οι διασυνοριακές αξιώσεις πρέπει να υποβάλλονται σε δικαστήριο που είναι αρμόδιο βάσει του ευρωπαϊκού και/ή του εθνικού δικαίου². Για τις αξιώσεις αυτές μπορεί να ασκηθεί προσφυγή σύμφωνα με την εθνική διαδικασία που είναι εφαρμοστέα στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου, ή σύμφωνα με μία από τις ευρωπαϊκές διαδικασίες, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

Αν η αξίωση (χωρίς έξοδα ή τόκους) δεν υπερβαίνει το ποσό των 2 000 ευρώ, μπορεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο χρήσης τόσο της ΕΔΠ όσο και της ΕΔΜ. Αν, ωστόσο, υπάρχει το ενδεχόμενο να αμφισβητήσει ο καθού την αξίωση, ενδείκνυται η χρήση της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών, δεδομένου ότι η ΕΔΠ μπορεί να απορριφθεί με απλή υποβολή δήλωσης αντιρρήσεων από τον καθού. Ο κανονισμός για την ΕΔΠ δεν εμποδίζει, ωστόσο, τον αιτούντα να επιλέξει στην περίπτωση αυτή τη διαδικασία ΕΔΠ.

Αν η αξίωση (χωρίς έξοδα ή τόκους) υπερβαίνει τα 2 000 ευρώ, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον ο κανονισμός ΕΔΠ, εφόσον πληρούνται οι όροι εφαρμογής του.

¹ Βλ. πρακτικό οδηγό για την εφαρμογή του κανονισμού για τον ευρωπαϊκό εκτελεστό τίτλο: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_el.pdf.

² Βλ. κανονισμό αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις («Βρυξέλλες Ι»), ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

Η ΕΔΠ μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για χρηματικές αξιώσεις συγκεκριμένων ποσών που είναι απαιτητά κατά την υποβολή της αίτησης. Η ΕΔΜ καλύπτει και άλλες μορφές αξιώσεων.

Η ΕΔΠ δεν προβλέπει ακροαματική διαδικασία – η διαδικασία είναι καθαρά γραπτή, εκτός αν εκδηλωθεί αμφισβήτηση ή ασκηθεί ανακοπή για την ΕΔΠ. Στην περίπτωση αυτή, ενδέχεται να υπάρξει ακροαματική διαδικασία σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες. Η ΕΔΜ, που είναι κατά κανόνα γραπτή διαδικασία, δεν επιτρέπει εντούτοις τη διενέργεια ακροαματικής διαδικασίας, όταν παρίσταται ανάγκη.

Η διαδικασία ΕΔΠ είναι προαιρετική, στο μέτρο που εναπόκειται στον αιτούντα να επιλέξει τη συγκεκριμένη διαδικασία και όχι κάποιον από τους άλλους διαθέσιμους τρόπους με τους οποίους μπορεί να διεκδικήσει την ίδια αξίωση. Η απόφαση απόρριψης της αίτησης δεν εμποδίζει τον αιτούντα να επιδιώξει εκ νέου την ικανοποίηση της αξίωσης σε οποιαδήποτε ενδεδειγμένη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της ΕΔΠ και επίσης ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου που απέρριψε την αίτηση.

II. Πεδίο εφαρμογής της νέας διαδικασίας

1. Εδαφικό πεδίο εφαρμογής

Ο κανονισμός για τη θέσπιση διαδικασίας ΕΔΠ εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη πλην της Δανίας. Αυτό σημαίνει ότι κανείς δεν μπορεί να υποβάλει αίτηση για ΕΔΠ σε δανικό δικαστήριο και ότι η ΕΔΠ δεν μπορεί να εκτελεστεί στη Δανία.

2. Καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής

Η διαδικασία ΕΔΠ εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. Υποθέσεις που πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού μπορούν να εξετάζονται από τα δικαστήρια που ορίζονται αρμόδια στο οικείο κράτος μέλος.

Ο κανονισμός δεν καθορίζει τον χαρακτήρα των αστικών και/ή εμπορικών υποθέσεων. Αποκλείει, ωστόσο, ρητά από το πεδίο εφαρμογής του τις ακόλουθες κατηγορίες υποθέσεων: φορολογικές, τελωνειακές και διοικητικές υποθέσεις, καθώς και υποθέσεις που αφορούν την ευθύνη του κράτους για πράξεις και παραλείψεις κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας. Συνεπώς, στις υποθέσεις αυτές, το δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να αποφανθεί αν η υπόθεση έχει αστικό ή εμπορικό χαρακτήρα.

2.1. Αστικές και εμπορικές υποθέσεις

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει παγίως υποστηρίξει ότι στον όρο «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» πρέπει να δίδεται αυτόνομη σημασία που να απορρέει από τους σκοπούς και την οικονομία της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας και τις γενικές αρχές στις οποίες βασίζεται το σύνολο των εθνικών νομικών τάξεων (Υπόθεση C-29/76 LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG κατά Eurocontrol, Συλλογή 1976, σ. 1541). Το Δικαστήριο έκρινε ότι δύο στοιχεία είναι σημαντικά προκειμένου να αποφασιστεί αν μια διαφορά έχει αστικό ή εμπορικό χαρακτήρα:

- το αντικείμενο της διαφοράς, και
- ο χαρακτήρας της σχέσης μεταξύ των μερών.

Ειδικότερα σχετικά με ενέργειες που αφορούν δημόσια αρχή, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η υπόθεση δεν είναι «αστική ή εμπορική» όταν πρόκειται για διαφορά μεταξύ δημόσιας αρχής και ιδιώτη, εφόσον η δημόσια αρχή ενήργησε στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας. Επομένως, το Δικαστήριο κάνει διάκριση μεταξύ *acta iure imperii*, που εξαιρούνται από την έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων» και *acta iure gestionis*, που αντιθέτως περιλαμβάνονται στην έννοια αυτή. Η διάκριση μεταξύ *acta iure imperii* και *acta iure gestionis* δεν είναι πάντοτε εύκολη

στην πράξη. Η νομολογία του Δικαστηρίου παρέχει τις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:

Στην υπόθεση *Eurocontrol*, το Δικαστήριο έκρινε ότι η αξίωση δημόσιας αρχής, που δημιουργήθηκε από διεθνή συνθήκη, να εισπράξει από ιδιώτη τέλη για τη χρήση του εξοπλισμού και των υπηρεσιών της, σε περίπτωση που η χρήση αυτή είναι υποχρεωτική και τα τέλη καθορίστηκαν μονομερώς, δεν αποτελεί αστική ή εμπορική υπόθεση.

Στην υπόθεση *Rüffer* (C-814/79 Κάτω Χώρες κατά Rüffer, Συλλογή 1980, σ. 3807), το Δικαστήριο έκρινε ότι η αξίωση δημόσιας αρχής που άσκησε αγωγή κατά πλοιοκτήτη σχετικά με την είσπραξη των δαπανών που προέκυψαν από την ανέλκυση ναυαγίου δεν χαρακτηρίζεται επίσης αστική ή εμπορική υπόθεση.

Αντιθέτως, στην υπόθεση *Sonntag* (Υπόθεση C-172/91, Συλλογή 1993, σ. I-1963), το Δικαστήριο έκρινε ότι η αστική αγωγή αποζημιώσεως για αποκατάσταση της προκληθείσας σε ιδιώτη ζημίας, συνεπεία αξιόποινων πράξεων, έχει αστικό χαρακτήρα. Ωστόσο, η αγωγή αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του όρου «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» όπου ο δράστης της ζημίας πρέπει να θεωρηθεί ως δημόσια αρχή που ενήργησε στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας (στην εν λόγω υπόθεση ο διδάσκων που επιτηρούσε

μαθητές δεν θεωρήθηκε ότι ενέπιπτε στον ορισμό «ενήργησε στο πλαίσιο της ασκήσεως δημοσίας εξουσίας»).

Στην υπόθεση *Gemeente Steenberg* (Υπόθεση C-271/00, Συλλογή 2002, σ. I-10489), το Δικαστήριο έκρινε ότι στην έννοια των «αστικών υποθέσεων» περιλαμβάνεται και η αγωγή με την οποία ένας δημόσιος φορέας στρέφεται αναγωγικώς κατά ιδιώτη για την ανάκτηση χρηματικών ποσών που ο φορέας αυτός κατέβαλε ως κοινωνική ενίσχυση στον/στην διαζευγμένο(η) σύζυγο και στο τέκνο του ιδιώτη αυτού, αρκεί η βάση και ο τρόπος ασκήσεως της αγωγής αυτής να διέπονται από τους κανόνες του κοινού δικαίου περί της υποχρέωσης διατροφής. Από τη στιγμή που η αναγωγή στηρίζεται σε διατάξεις με τις οποίες ο νομοθέτης έχει χορηγήσει ίδιον προνόμιο στον δημόσιο φορέα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η δίκη επί της αναγωγής αυτής αποτελεί «αστική υπόθεση».

Στην υπόθεση *Préservatrice foncière* (Υπόθεση C-266/01, Συλλογή 2003, σ. I-4867), το Δικαστήριο έκρινε ότι εμπίπτει στην έννοια των «αστικών υποθέσεων» η αγωγή με την οποία ένα κράτος επιδιώκει να εκτελεστεί από πρόσωπο που διέπεται από το ιδιωτικό δίκαιο σύμβαση εγγυήσεως ιδιωτικού δικαίου, που συνήφθη για να δοθεί σε τρίτο πρόσωπο η δυνατότητα να παράσχει εγγύηση η οποία απαιτείται και ορίζεται από το κράτος αυτό, αρκεί η έννομη σχέση μεταξύ του δανειστή και του εγγυητή, όπως αυτή απορρέει από τη σύμβαση εγγυήσεως, να μην συνεπάγεται την από το Δημόσιο

άσκηση εξουσιών που είναι υπερβολικές, αν συγκριθούν με τους κανόνες που εφαρμόζονται στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών.

Στην υπόθεση *Frahuil κατά Assitalia* (Υπόθεση C-265/02, Συλλογή 2004, σ. I-1543), το Δικαστήριο έκρινε ότι η ασκούμενη δυνάμει νομικής υποκαταστάσεως αγωγή κατά εισαγωγέα, οφειλέτη δασμών, από τον εγγυητή, ο οποίος εξόφλησε τους δασμούς ενώπιον των τελωνειακών αρχών σε εκτέλεση συμβάσεως εγγυήσεως, με την οποία είχε αναλάβει τη δέσμευση έναντι των ως άνω αρχών να εγγυηθεί την καταβολή των οικείων δασμών εκ μέρους της επιχειρήσεως μεταφορών στην οποία ανέθεσε αρχικώς ο πρωτοφειλέτης την εξόφληση του χρέους, πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων».

Τέλος, στην υπόθεση *Λεχουρίτου* (Υπόθεση C-292/05, Συλλογή 2007, σ. I-1519), το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε σε καιρό πολέμου από κυβερνητικά στρατεύματα δεν εμπίπτει στις «αστικές υποθέσεις».

2.2. Διασυνοριακή υπόθεση

Ο κανονισμός για την ΕΔΠ εφαρμόζεται μόνο σε διασυνοριακές υποθέσεις. Το άρθρο 3 του κανονισμού ΕΔΠ ορίζει ως διασυνοριακή την υπόθεση κατά την οποία τουλάχιστον ένας εκ των διαδίκων έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος διαφορετικό

από το κράτος μέλος του επιληφθέντος δικαστηρίου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η διάταξη αυτή παρέχει επίσης πρόσβαση στη διαδικασία Ευρωπαϊκής Διαταγής Πληρωμής σε αιτούντες εκτός ΕΕ (δηλαδή αιτούντες που δεν έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους σε κράτος μέλος): αν ο οφειλέτης έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του επιληφθέντος δικαστηρίου, είναι δυνατόν και αιτών εκτός ΕΕ να καταθέσει αίτηση ΕΔΠ, εφόσον πληρούνται οι όροι του άρθρου 3 που αφορούν τους διαδίκους. Επίσης ο δανειστής που έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του επιληφθέντος δικαστηρίου μπορεί να υποβάλει αίτηση για Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής κατά εναγομένου που έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κατοικία θα πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με την έννοια της κατοικίας όπως αυτή θεσπίζεται από τον κανονισμό για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις («κανονισμός Βρυξέλλες Ι»). Στην πράξη, η κατοικία ή η συνήθης διαμονή των διαδίκων καθορίζεται με βάση τις πληροφορίες που παρέχει ο αιτών στο έντυπο Α. Λαμβανομένου υπόψη ότι η αρχική εξέταση μιας αίτησης μπορεί να γίνει με αυτοματοποιημένη διαδικασία, αρκεί να επαληθευτεί ότι η αναφερόμενη διεύθυνση ενός εκ των διαδίκων βρίσκεται σε διαφορετικό κράτος μέλος από εκείνο του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της διαφοράς. Αν, ωστόσο, το δικαστήριο

διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά την ακρίβεια των παρεχόμενων πληροφοριών, ενδέχεται να ζητήσει από τον αιτούντα να διορθώσει ή να συμπληρώσει την αίτηση.

Η κατοικία ή η συνήθης διαμονή των διαδίκων αξιολογείται κατά την υποβολή της αίτησης για ΕΔΠ. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3, η ενδεδειγμένη στιγμή για να καθοριστεί αν μια υπόθεση πρέπει να θεωρηθεί διασυνοριακή ή όχι είναι κατά τον χρόνο που υποβάλλεται η αίτηση και όχι κατά τον χρόνο που έλαβαν χώρα τα γεγονότα στα οποία βασίζεται η αξίωση.

3. Άμεση εφαρμογή

Ο κανονισμός για τη θέσπιση διαδικασίας ΕΔΠ εφαρμόζεται από τις 12 Δεκεμβρίου 2008 σε όλα τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από αυτόν. Παρά το γεγονός ότι η καθαυτή διαδικασία υφίσταται μόνον από την ημερομηνία αυτή, είναι δυνατή η χρήση ΕΔΠ σε όλες τις σχετικές διαφορές, ακόμη και σε υποθέσεις που οδήγησαν σε διαφορά πριν από τις 12 Δεκεμβρίου 2008, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει λήξει η περίοδος παραγραφής που ισχύει για την αξίωση, σύμφωνα με το δίκαιο του δικαστηρίου της εκτέλεσης.

4. Δικαιοδοσία

Η δικαιοδοσία για αξιώσεις που προβάλλονται στο πλαίσιο της διαδικασίας ΕΔΠ πρέπει να θεσπίζεται σύμφωνα με τον κανονισμό Βρυξέλλες Ι, με μία εξαίρεση. Όταν η υπόθεση αφορά καταναλωτική σύμβαση και ο καταναλωτής είναι ο καθού, τη δικαιοδοσία πρέπει να έχει το κράτος μέλος κατοικίας του καθού κατά την έννοια του άρθρου 59 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι.

III. Η διαδικασία ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής

1. Αίτηση έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής

1.1. Αιτούμενο ποσό και τόκοι

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο β), η αίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνει το ποσό της αξίωσης, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου και, κατά περίπτωση, των τόκων και των συμβατικών κυρώσεων και εξόδων. Τα ποσά της κύριας αξίωσης και τυχόν συμβατικών κυρώσεων θα πρέπει να είναι απαιτητά κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, ο οποίος καθορίζεται στο έντυπο Α, σημεία 6 και 8.

Λεπτομέρειες σχετικά με το επιτόκιο και το χρονικό διάστημα για το οποίο ζητούνται τόκοι θα πρέπει να παρέχονται στο σημείο 7 του εντύπου Α. Δεν υπάρχει υποχρέωση αναφοράς του ύψους των τόκων. Στις οδηγίες συμπλήρωσης του εντύπου Α αναφέρεται ότι, εφόσον ζητούνται τόκοι μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης του δικαστηρίου, το τελευταίο τετραγωνίδιο που αφορά την ημερομηνία θα πρέπει να παραμείνει κενό.

Στο έντυπο Ε το δικαστήριο πρέπει να αναφέρει το συνολικό ποσό που οφείλει/ουν ο/οι καθού/καθών κατά την ημερομηνία έκδοσης της διαταγής. Στον κανονισμό δεν διευκρινίζεται αν μπορεί να υποβληθεί αξίωση καταβολής τόκων ύστερα από την ημερομηνία αυτή.

Το αυτό ισχύει όταν νόμιμοι τόκοι προστίθενται αυτομάτως στο ποσό της κύριας οφειλής σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους προέλευσης. Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο γ), ο αιτών δεν οφείλει να αναφέρει το επιτόκιο ούτε το ακριβές χρονικό διάστημα για το οποίο καταλογίζονται τόκοι.

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τυχόν καταβλητέα έξοδα περιλαμβάνονται στο σημείο 9 του εντύπου Α. Μολονότι τα βασικά έξοδα που προβλέπονται εδώ είναι δικαστικά, στις οδηγίες συμπλήρωσης του εντύπου Α αναφέρεται ότι στα λοιπά έξοδα μπορεί να περιλαμβάνεται η αμοιβή του αντιπροσώπου του αιτούντος ή οι προ της προσφυγής δαπάνες. Σύμφωνα με το άρθρο 25, τα δικαστικά έξοδα μπορεί να περιλαμβάνουν τέλη και επιβαρύνσεις που καταβάλλονται στο δικαστήριο, το ύψος των οποίων καθορίζεται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Στις οδηγίες διευκρινίζεται επίσης ότι, αν ο αιτών δεν γνωρίζει το ύψος των δικαστικών εξόδων, το σχετικό τετραγωνίδιο μπορεί να παραμείνει κενό και να συμπληρωθεί από το δικαστήριο.

1.2. Αιτία της προσφυγής και περιγραφή των αποδεικτικών στοιχείων

Δυνάμει του άρθρου 7, η αίτηση για ΕΔΠ πρέπει να περιλαμβάνει την αιτία της προσφυγής, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των πραγματικών περιστατικών στα οποία θεμελιώνεται η αξίωση και,

ενδεχομένως, των ζητούμενων τόκων. Πρέπει να περιλαμβάνει επίσης περιγραφή των αποδεικτικών στοιχείων που στηρίζουν την αξίωση.

Ο κανονισμός δεν προσδιορίζει πόσο λεπτομερή πρέπει να είναι τα στοιχεία που θα υποβάλει ο αιτών, ούτε περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει το δικαστήριο να διενεργήσει την εξέταση της αξίωσης. Καθιστά, εντούτοις, σαφές ότι η εξέταση της αίτησης για έκδοση ΕΔΠ δεν είναι ανάγκη να διενεργηθεί από δικαστή και ότι, δυνάμει του άρθρου 8, μπορεί να λάβει τη μορφή αυτοματοποιημένης διαδικασίας. Τα δικαστήρια πρέπει να εξετάζουν την αίτηση με βάση τα πληροφοριακά στοιχεία που παρέχονται στο έντυπο της αίτησης.

Κατά τη συμπλήρωση αίτησης ΕΔΠ, ο αιτών οφείλει να χορηγεί επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να παρέχεται στον καθού η δυνατότητα να επιλέξει συνειδητά αν θα την προσβάλει ή όχι. Θα πρέπει επίσης οι πληροφορίες να είναι επαρκείς, ώστε να επιτρέπουν στο δικαστήριο να εξετάσει εκ πρώτης όψεως το βάσιμο της αξίωσης και, μεταξύ άλλων, να αποκλείσει προδήλως αβάσιμες αξιώσεις ή απαράδεκτες αιτήσεις. Προς τούτο, το τυποποιημένο έντυπο Α, όπως παρατίθεται στο παράρτημα Ι, έχει καταρτιστεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να περιέχει κατά το δυνατόν εξαντλητικό κατάλογο των τύπων αποδεικτικών στοιχείων που συνήθως προσκομίζονται προς στήριξη χρηματικών αξιώσεων.

Επομένως συνάγεται ότι θα πρέπει να παρέχεται στους αιτούντες η δυνατότητα να υποβάλλουν αίτηση συμπληρώνοντας απλώς τα σχετικά πεδία των κατάλληλων σημείων (κυρίως 6 έως 10) του τυποποιημένου εντύπου. Η επισύναψη δικαιολογητικών δεν είναι απαραίτητη, αλλά επαφίεται στους αιτούντες. Το σημείο 11 επιτρέπει στους αιτούντες να υποβάλλουν συμπληρωματικές καταθέσεις και περαιτέρω πληροφοριακά στοιχεία, εφόσον το κρίνουν αναγκαίο. Δεν είναι πάντως υποχρεωμένοι να το πράξουν.

Στο μέτρο που το δικαστήριο μπορεί να κρίνει μια αίτηση μόνο βάσει του εντύπου της αίτησης, καμία διάταξη του κανονισμού δεν του επιτρέπει να ζητήσει επιπλέον δικαιολογητικά. Ωστόσο, ο αιτών πρέπει να μεριμνά, ώστε η αίτηση να παρέχει επαρκείς πληροφορίες που να εξασφαλίζουν ότι τηρούνται οι απαιτήσεις του κανονισμού και ότι η αξίωση φαίνεται βάσιμη.

1.3. Αρμόδια δικαστήρια

Τα αρμόδια για την ΕΔΠ δικαστήρια είναι εκείνα που έχουν ορίσει τα κράτη μέλη και έχουν επισήμως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη μπορούν να τροποποιήσουν ανά πάσα στιγμή τις εν λόγω κοινοποιήσεις, είναι σημαντικό, κατά την υποβολή αίτησης ΕΔΠ, να ελέγχονται οι τρέχουσες κοινοποιήσεις. Όλες οι κοινοποιήσεις δημοσιεύονται στον Ευρωπαϊκό Δικαστικό Άτλαντα για αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Δεδομένου, ωστόσο, ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι κοινοποιήσεις αυτές έχουν

πολύ γενικό χαρακτήρα και παραπέμπουν σε γενικές διατάξεις του δικονομικού δικαίου, μερικές φορές ενδέχεται να απαιτηθεί περαιτέρω έρευνα, προκειμένου να προσδιοριστεί το κατάλληλο δικαστήριο. Αν η δικαιοδοσία του δικαστηρίου είναι εδαφικού χαρακτήρα και εξαρτάται από τη διεύθυνση του καθού, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να βρεθεί με χρήση του εργαλείου «Αρμόδια δικαστήρια» του Άτλαντα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη έχουν ορίσει συγκεκριμένα δικαστήρια για την εκδίκαση υποθέσεων ΕΔΠ. Σε περίπτωση που η αίτηση σταλεί σε δικαστήριο που δεν είναι αρμόδιο, οι ενέργειες στις οποίες θα πρέπει να προβεί το εν λόγω δικαστήριο εξαρτώνται από το εθνικό δίκαιο.

1.4. Πώς υποβάλλεται μια αίτηση

Κάθε κράτος μέλος πρέπει να συμφωνήσει ότι θα επιτρέπει την έγγραφη υποβολή αιτήσεων για έκδοση ΕΔΠ. Δεν υπάρχουν πρόσθετες απαιτήσεις. Βάσει, ωστόσο, των κοινοποιήσεων των κρατών μελών που διατίθενται μέσω του Ευρωπαϊκού Άτλαντα, ορισμένα κράτη μέλη δέχονται τις γραπτές αιτήσεις, μόνον όταν αυτές υποβάλλονται ταχυδρομικώς ή με συστημένη επιστολή. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να δέχονται άλλους τρόπους υποβολής των αιτήσεων, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής μορφής. Στην ηλεκτρονική μορφή αιτήσεων περιλαμβάνονται οι τηλεομοιοτυπίες και η επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Σε περίπτωση που η αίτηση υποβάλλεται σε ηλεκτρονική μορφή, πρέπει να υπογράφεται σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 της οδηγίας

1999/93/EK σε μορφή που να αναγνωρίζεται στο κράτος μέλος προέλευσης. Δεν απαιτείται ηλεκτρονική υπογραφή, όταν στο κράτος μέλος προέλευσης υπάρχουν εναλλακτικά ασφαλή ηλεκτρονικά συστήματα επικοινωνίας, στα οποία έχουν πρόσβαση εξουσιοδοτημένοι χρήστες, και εφόσον τα συστήματα αυτά έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.

Πριν ο αιτών υποβάλει την αίτηση, καλό θα είναι να ελέγχει, στον Ευρωπαϊκό Δικαστικό Άτλαντα, ποια μέθοδος είναι αποδεκτή στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Η αίτηση μπορεί να υποβάλλεται είτε από τον αιτούντα είτε από τον νόμιμο αντιπρόσωπό του. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, συχνά, κατά την υποβολή της αίτησης, πρέπει να καταβάλλονται τέλη στο αρμόδιο δικαστήριο (<https://e-justice.europa.eu>).

2. Διεξαγωγή της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου

Το δικαστήριο θα εξετάζει την αίτηση, αλλά δεν θα προβαίνει σε αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Θα διασφαλίζει την πλήρη τήρηση των διατάξεων του άρθρου 7 (κεφάλαιο III, σ. 1). Εφόσον δεν πρόκειται για αβάσιμη αξίωση ή για απαράδεκτη αίτηση, το δικαστήριο παρέχει στον αιτούντα τη δυνατότητα να συμπληρώσει ή να διορθώσει την αίτηση, εν ανάγκη χρησιμοποιώντας το έντυπο B.

2.1. Τροποποίηση ή διόρθωση

Όταν το δικαστήριο καλεί τον αιτούντα να συμπληρώσει ή να διορθώσει την αίτηση, καθορίζει την προθεσμία την οποία κρίνει κατάλληλη υπό τις εκάστοτε περιστάσεις. Το δικαστήριο μπορεί να παρατείνει την προθεσμία αυτή κατά τη διακριτική του ευχέρεια.

Καταρχάς το δικαστήριο ζητεί από τον αιτούντα να συμπληρώσει την αίτηση (τροποποίηση).

Αν, μετά την τροποποίηση, πληρούνται οι απαιτήσεις μόνο για μέρος της αίτησης, το δικαστήριο ενημερώνει σχετικά τον αιτούντα. Ο αιτών καλείται να δεχθεί ή όχι πρόταση για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής για το ποσό που ορίζει το δικαστήριο και ενημερώνεται για τις συνέπειες της απόφασής του, χρησιμοποιώντας το έντυπο C.

Αν ο αιτών δεχθεί την πρόταση του δικαστηρίου, το δικαστήριο εκδίδει ΕΔΠ για το τμήμα της αξίωσης το οποίο έχει δεχθεί ο αιτών (διόρθωση). Οι συνέπειες όσον αφορά το υπόλοιπο της αρχικής αξίωσης διέπονται από την εθνική νομοθεσία.

Αν ο αιτών δεν αποστείλει την απάντησή του εντός της προθεσμίας την οποία έταξε το δικαστήριο ή δεν δεχθεί την πρόταση του δικαστηρίου, το δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση ΕΔΠ στο σύνολό της.

2.2. Απόρριψη της αίτησης

Το δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση, χρησιμοποιώντας το έντυπο D, εφόσον:

- δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στα άρθρα 2, 3, 4, 6 και 7, ή
- η αξίωση είναι προδήλως αβάσιμη, ή
- ο αιτών δεν αποστέλλει την απάντησή του (ανταποκρινόμενος στην πρόταση του δικαστηρίου να τροποποιήσει την αίτηση) εντός της προθεσμίας την οποία έταξε το δικαστήριο, ή
- ο αιτών δεν αποστέλλει την απάντησή του εντός της προθεσμίας που έταξε το δικαστήριο ή δεν δεχθεί την πρόταση του δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 10.

Ο αιτών ενημερώνεται για τους λόγους της απόρριψης.

Η απόρριψη της αίτησης δεν επιτρέπει την άσκηση ένδικων μέσων. Η απόρριψη της αίτησης δεν εμποδίζει τον αιτούντα να επιδιώξει την ικανοποίηση της αξίωσης με την υποβολή νέας αίτησης για έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής ή με οιοδήποτε άλλο ένδικο μέσο προβλέπει η νομοθεσία του κράτους μέλους.

3. Έκδοση και επίδοση ή κοινοποίηση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής

3.1. Συμπλήρωση του εντύπου E

Αφού κατατεθεί η αίτηση (έντυπο Α) και αφού, εφόσον κριθεί αναγκαίο, τροποποιηθεί και διορθωθεί δεόντως κατόπιν αιτήματος του δικαστηρίου, το δικαστήριο εκδίδει την ΕΔΠ χρησιμοποιώντας το έντυπο E, όπως ορίζεται στο παράρτημα V, μετά την, κατά περίπτωση, καταβολή των σχετικών δικαστικών εξόδων. Δυνάμει του άρθρου 12 του κανονισμού, το έντυπο E περιλαμβάνει τα ονόματα, τις διευθύνσεις και άλλα λεπτομερή στοιχεία των διαδίκων και των αντιπροσώπων τους, καθώς και διαταγή προς τον καθού (ή τους καθών, διότι επιτρέπεται η αλληλέγγυα ευθύνη) να καταβάλει το ποσό της αξίωσης του αιτούντος όπως περιγράφεται στο έντυπο Α, αντίγραφο του οποίου επισυνάπτεται. Η διαταγή καθορίζει το ποσό της κύριας οφειλής που αξιώνει ο αιτών, καθώς και τους τόκους και την ταχθείσα προθεσμία (λ.χ. μέχρι την ημερομηνία πληρωμής), καθώς και τις τυχόν συμβατικές κυρώσεις και έξοδα όπως περιγράφονται στο άρθρο 25 (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 26) στο αναφερόμενο νόμισμα. Το έντυπο E υπενθυμίζει στον καθού τα δικαιώματά του και τις επιλογές που έχει (βλ. «σημαντικές πληροφορίες για τον καθού»), δηλαδή είτε να καταβάλει στον αιτούντα το ποσό που αναφέρεται στη διαταγή ή να αντιταχθεί στη διαταγή με την κατάθεση δήλωσης αντιρρήσεων στο δικαστήριο προέλευσης. Ο καθού ενημερώνεται επίσης: ότι η

διαταγή εκδόθηκε μόνο βάσει των στοιχείων τα οποία παρέσχε ο αιτών και τα οποία δεν επαληθεύτηκαν από το δικαστήριο· ότι η διαταγή θα καταστεί εκτελεστή, εκτός αν έχει κατατεθεί δήλωση αντιρρήσεων στο δικαστήριο όπως προαναφέρθηκε (βλ. άρθρο 16)· και ότι, στην περίπτωση που έχει υποβληθεί δήλωση αντιρρήσεων, η διαδικασία συνεχίζεται ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων του κράτους μέλους προέλευσης («αυτόματη μεταφορά της υπόθεσης», βλ. αιτιολογική σκέψη 24) σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες πολιτικής δικονομίας, εκτός αν ο αιτών έχει ζητήσει ρητά τη λήξη της διαδικασίας σε μια τέτοια περίπτωση. Αν ο αιτών έχει ζητήσει τη λήξη της διαδικασίας, η πληροφορία αυτή δεν θα σταλεί στον καθού.

3.2. Έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής – προθεσμίες

3.2.1. Πότε το δικαστήριο εκδίδει ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής;

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την υποβολή αίτησης ΕΔΠ (βλ. άρθρο 8), το δικαστήριο εκδίδει τη διαταγή το ταχύτερο δυνατόν, συνήθως εντός 30 ημερών από την υποβολή της αίτησης. Η προθεσμία των 30 ημερών δεν περιλαμβάνει τον απαιτούμενο χρόνο για τη συμπλήρωση, τη διόρθωση ή την τροποποίηση της αίτησης εκ μέρους του αιτούντος. Η ανωτέρω προθεσμία θα πρέπει να υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1971,

περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες (ΕΕ L 124, της 8.6.1971, σ. 1).

3.2.2. Πότε καθίσταται εκτελεστή η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής;

Η ΕΔΠ δεν καθίσταται εκτελεστή άμα τη εκδόσει της. Με την ΕΔΠ, συστήνεται στον καθού είτε να καταβάλει στον αιτούντα το ποσό της αξίωσης ή να το αμφισβητήσει ασκώντας ανακοπή ενώπιον του δικαστηρίου έκδοσης. Το δικόγραφο της ανακοπής αποστέλλεται εντός 30 ημερών από την ημέρα επίδοσης ή κοινοποίησης της διαταγής στον/στους καθού/καθών (βλ. άρθρο 12 παράγραφος 3). Δυνάμει του άρθρου 12 παράγραφος 4 στοιχείο β), η διαταγή αυτή καθίσταται εκτελεστή, εκτός αν ο καθού καταθέσει δήλωση αντιρρήσεων στο δικαστήριο έκδοσης. Ο καθού υποχρεούται να το πράξει εντός 30 ημερών από την επίδοση και παραλαβή της διαταγής (βλ. τμήμα 4.2.).

3.3. Επίδοση ή κοινοποίηση στον καθού (Επιτροπή)

Η ΕΔΠ πρέπει να επιδίδεται ή να κοινοποιείται στον καθού σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους προέλευσης. Ωστόσο, η μέθοδος αυτή πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται ως ελάχιστοι δικονομικοί κανόνες στον κανονισμό (άρθρα 13 έως 15). Γενικά, είναι δυνατά δύο είδη επίδοσης ή κοινοποίησης: είτε επίδοση ή κοινοποίηση με αποδεικτικό παραλαβής εκ μέρους του

οφειλέτη (άρθρο 13), είτε επίδοση ή κοινοποίηση χωρίς αποδεικτικό παραλαβής εκ μέρους του οφειλέτη (άρθρο 14). Και οι δύο τρόποι επίδοσης ή κοινοποίησης μπορούν να χρησιμοποιούνται και όσον αφορά τον αντιπρόσωπο του οφειλέτη.

3.3.1. Επίδοση ή κοινοποίηση με αποδεικτικό παραλαβής εκ μέρους του οφειλέτη ή του αντιπροσώπου του

Οι τρόποι επίδοσης ή κοινοποίησης με αποδεικτικό παραλαβής διευκρινίζονται στο άρθρο 13. Εκεί παρέχεται εξαντλητικός κατάλογος.

Συνοπτικά, οι τρόποι αυτοί επιτρέπουν:

- προσωπική επίδοση ή κοινοποίηση με αποδεικτικό παραλαβής υπογεγραμμένο από τον οφειλέτη³,
- δήλωση από το αρμόδιο πρόσωπο που διενήργησε την επίδοση ή την κοινοποίηση ότι ο οφειλέτης παρέλαβε το έγγραφο ή αρνήθηκε να το παραλάβει χωρίς νόμιμη αιτία⁴,

³ Αν πρέπει να διενεργηθεί επίδοση ή κοινοποίηση σε άλλο κράτος μέλος, οι πράξεις πρέπει να διαβιβαστούν σε αυτό το κράτος μέλος σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1393/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί επιδόσεων και κοινοποιήσεων στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδικών πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 324 της 10.12.2007, σ. 79).

⁴ Βλ. ιδίως το δικαίωμα άρνησης της επίδοσης ή κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού 1393/2007 του Συμβουλίου.

- ταχυδρομική επίδοση ή κοινοποίηση που βεβαιώνεται με αποδεικτικό παραλαβής υπογεγραμμένο από τον οφειλέτη,
- επίδοση ή κοινοποίηση με ηλεκτρονικά μέσα που βεβαιώνεται με αποδεικτικό παραλαβής υπογεγραμμένο από τον οφειλέτη.

3.3.2. Επίδοση ή κοινοποίηση χωρίς αποδεικτικό παραλαβής εκ μέρους του οφειλέτη ή του αντιπροσώπου του

Η επίδοση ή κοινοποίηση προς τον οφειλέτη μπορεί να γίνει επίσης με έναν από τους τρόπους χωρίς αποδεικτικό παραλαβής οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 14. Οι τρόποι αυτοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μόνον αν η διεύθυνση του οφειλέτη είναι γνωστή με βεβαιότητα. Αποκλείουν κάθε είδος πλασματικής επίδοσης ή κοινοποίησης (π.χ. παράδοση στην εισαγγελία).

Συνοπτικά, οι τρόποι αυτοί επιτρέπουν:

- επίδοση ή κοινοποίηση στη διεύθυνση κατοικίας του καθού, σε πρόσωπα που διαβιούν υπό την ίδια στέγη με τον καθού, ή απασχολούνται εκεί. Στην περίπτωση αυτοαπασχολούμενου οφειλέτη ή νομικού προσώπου, η επίδοση ή κοινοποίηση μπορεί να διενεργηθεί στον επαγγελματικό χώρο του οφειλέτη, σε πρόσωπα που απασχολούνται από τον οφειλέτη.

Στις περιπτώσεις αυτές, η επίδοση ή κοινοποίηση πρέπει να πιστοποιείται:

- είτε με βεβαίωση παραλαβής υπογεγραμμένη από το πρόσωπο στο οποίο έγινε η επίδοση ή η κοινοποίηση,
- είτε με έγγραφο το οποίο υπογράφεται από το πρόσωπο που διενήργησε την επίδοση ή κοινοποίηση και στο οποίο αναφέρονται ο τρόπος επίδοσης ή κοινοποίησης που χρησιμοποιήθηκε, η ημερομηνία της επίδοσης ή της κοινοποίησης, καθώς και το όνομα του προσώπου στο οποίο έγινε η επίδοση ή η κοινοποίηση και η σχέση του με τον οφειλέτη.
- κατάθεση του εγγράφου στο γραμματοκιβώτιο του οφειλέτη ή σε ταχυδρομικό γραφείο ή σε αρμόδια δημόσια αρχή.

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο τελευταίο σημείο, πρέπει να έχει τοποθετηθεί στο γραμματοκιβώτιο του καθού γραπτή γνωστοποίηση της κατάθεσης, στην οποία διασαφηνίζεται σαφώς ο χαρακτήρας του εγγράφου ως δικογράφου ή το έννομο αποτέλεσμα της γνωστοποίησης η οποία επέχει θέση επίδοσης ή κοινοποίησης και σηματοδοτεί την έναρξη των προθεσμιών. Η επίδοση ή κοινοποίηση πρέπει να πιστοποιείται με έγγραφο το οποίο υπογράφεται από το πρόσωπο που διενήργησε την επίδοση ή κοινοποίηση και στο οποίο αναφέρονται ο τρόπος επίδοσης ή κοινοποίησης που χρησιμοποιήθηκε, η ημερομηνία της επίδοσης ή κοινοποίησης, καθώς και το όνομα του προσώπου στο οποίο έγινε η επίδοση ή η κοινοποίηση και η σχέση του με τον οφειλέτη.

- ταχυδρομική αποστολή χωρίς αποδεικτικό παραλαβής, εφόσον ο οφειλέτης έχει τη διεύθυνσή του στο κράτος μέλος που εκδικάζει την υπόθεση ως προς την ουσία της, ή
- ηλεκτρονικά μέσα που πιστοποιούνται από αυτόματη επιβεβαίωση παραλαβής, εφόσον ο καθού έχει εκ των προτέρων ρητά αποδεχθεί αυτή τη μέθοδο επίδοσης ή κοινοποίησης.

4. Δικαιώματα/επιλογές του καθού για άσκηση ανακοπής

4.1. Δήλωση αντιρρήσεων κατά της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής

Ο καθού μπορεί να υποβάλει δήλωση αντιρρήσεων κατά της ΕΔΠ χρησιμοποιώντας το έντυπο F σύμφωνα με το άρθρο 16. Ο καθού δεν υποχρεούται να αιτιολογήσει τη δήλωση αντιρρήσεων. Το δικόγραφο της ανακοπής αποστέλλεται εντός 30 ημερών από την ημερομηνία της επίδοσης ή κοινοποίησης της διαταγής στον καθού. Η προθεσμία υπολογίζεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1182/71 περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες (ΕΕ L 124, της 8.6.1971, σ. 1). Η ημερομηνία της επίδοσης ή κοινοποίησης δεν προσμετράται κατά τον υπολογισμό της προθεσμίας. Αν η λήξη της προθεσμίας συμπίπτει με επίσημη αργία, Σάββατο ή Κυριακή, η προθεσμία λήγει στο τέλος της επόμενης εργάσιμης ημέρας. Δυνάμει του άρθρου 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου,

λαμβάνονται υπόψη μόνον οι επίσημες αργίες του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το δικαστήριο έκδοσης της ΕΔΠ.

Η δήλωση αντιρρήσεων υποβάλλεται εγγράφως ή με οιοδήποτε άλλο μέσο επικοινωνίας αποδεκτό από το κράτος μέλος προέλευσης και διαθέσιμο στο δικαστήριο προέλευσης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών μέσων. Η δήλωση αντιρρήσεων μπορεί επίσης να υποβληθεί από αντιπρόσωπο του καθού.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1, σε περίπτωση υποβολής αποδεκτής δήλωσης αντιρρήσεων από τον καθού, η διαδικασία συνεχίζεται ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων του κράτους μέλους προέλευσης, σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες πολιτικής δικονομίας, εκτός αν ο αιτών έχει ζητήσει ρητά να λήξει η διαδικασία σε αυτή την περίπτωση. Δυνάμει του άρθρου 7 παράγραφος 4, ο αιτών μπορεί να υποβάλει ανάλογο αίτημα οποιαδήποτε στιγμή πριν από την έκδοση της ΕΔΠ. Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2, η μετάβαση σε τακτική αστική διαδικασία διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους προέλευσης. Καμία διάταξη του εθνικού δικαίου δεν θίγει τη θέση του αιτούντος σε μεταγενέστερες τακτικές αστικές διαδικασίες.

4.2. Εκτελεστότητα

Αν δεν υποβληθεί δήλωση αντιρρήσεων εντός προθεσμίας 30 ημερών, η ΕΔΠ κηρύσσεται εκτελεστή, υπό τον όρο ότι το δικαστήριο προβλέπει επαρκή χρόνο για την παραλαβή της δήλωσης αντιρρήσεων.

Το δικαστήριο χρησιμοποιεί το έντυπο G για να κηρύξει την ΕΔΠ εκτελεστή και την αποστέλλει στον αιτούντα.

Σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2, οι τυπικές προϋποθέσεις της εκτελεστότητας διέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους προέλευσης. Η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής που κατέστη εκτελεστή στο κράτος μέλος προέλευσης, δυνάμει του άρθρου 19, αναγνωρίζεται και εκτελείται στα λοιπά κράτη μέλη, χωρίς να απαιτείται αναγνώριση της εκτελεστότητάς της και χωρίς να είναι δυνατή η αμφισβήτησή της. Η εκτελεστότητα μπορεί να απορριφθεί μόνο βάσει των διατάξεων του άρθρου 22.

5. Πιθανά μέσα προσφυγής/υπεράσπισης για τους διαδίκους

5.1. Τι μπορεί να κάνει ο αιτών, αν η αίτησή του για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής είναι ελλιπής, περιέχει σφάλμα ή απαιτεί τροποποίηση, ή σε περίπτωση που η αίτησή του απορριφθεί;

5.1.1. Τι μπορεί να κάνει ο αιτών, όταν η αίτησή του για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής είναι ελλιπής ή περιέχει σφάλμα (άρθρο 9);

Αν η αίτηση για την έκδοση ΕΔΠ δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 7, δηλαδή είναι ελλιπής ή περιέχει σφάλμα, το αρμόδιο δικαστήριο παρέχει στον αιτούντα τη δυνατότητα να συμπληρώσει

ή να διορθώσει την αίτηση (βλ. άρθρο 9 παράγραφος 1) χρησιμοποιώντας το τυποποιημένο έντυπο Β που παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙ. Το δικαστήριο ζητεί από τον αιτούντα να συμπληρώσει ή να διορθώσει την αίτηση εντός προθεσμίας την οποία κρίνει κατάλληλη υπό τις περιστάσεις (βλ. άρθρο 9 παράγραφος 2). Η διάταξη αυτή δεν ισχύει στην περίπτωση αιτήσεων που είναι προδήλως αβάσιμες ή απαράδεκτες.

5.1.2. Τι μπορεί να κάνει ο αιτών, όταν τμήμα μόνο της αξίωσης πληροί τις προϋποθέσεις έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής (άρθρο 10);

Αν οι προϋποθέσεις για την έκδοση ΕΔΠ πληρούνται (βλ. άρθρο 7) για τμήμα μόνο της αξίωσης, το δικαστήριο ενημερώνει τον αιτούντα χρησιμοποιώντας το τυποποιημένο έντυπο C που παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙΙ, και τον καλεί να δεχθεί ή όχι πρόταση για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής για το ποσό που ορίζει το δικαστήριο. Ο αιτών απαντά εντός προθεσμίας την οποία τάσσει το δικαστήριο (βλ. άρθρο 9 παράγραφος 2) χρησιμοποιώντας το τυποποιημένο έντυπο C. Αν ο αιτών δεχθεί την πρόταση του δικαστηρίου, το δικαστήριο εκδίδει ΕΔΠ (βλ. άρθρο 12) για το τμήμα της αξίωσης το οποίο έχει δεχθεί ο αιτών.

Οι συνέπειες σε σχέση με το υπόλοιπο της αρχικής αξίωσης διέπονται από το εθνικό δίκαιο (βλ. άρθρο 10 παράγραφος 2). Αν ο αιτών δεν αποστείλει την απάντησή του εντός της προθεσμίας την οποία έταξε το δικαστήριο ή δεν δεχθεί την πρόταση του δικαστηρίου, το

δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής στο σύνολό της.

Αν ο αιτών δεν δεχθεί την πρόταση του δικαστηρίου, μπορεί να αποφασίσει να αποσύρει την αίτηση και να ακολουθήσει τη συνήθη διαδικασία που προβλέπεται για την εκδίκαση αστικών υποθέσεων.

5.1.3. Τι μπορεί να κάνει ο αιτών, αν απορριφθεί η αίτησή του για έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής (άρθρο 11);

Η άρνηση έκδοσης ΕΔΠ δεν υπόκειται σε έφεση ή αναίρεση. Η απόρριψη της αίτησης δεν εμποδίζει τον αιτούντα να επιδιώξει την ικανοποίηση της αξίωσης μέσω νέας αίτησης για έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής ή με οιαδήποτε άλλη διαδικασία προβλέπει η νομοθεσία κράτους μέλους (βλ. άρθρο 11).

5.2. Τι μπορεί να κάνει ο οφειλέτης στο κράτος μέλος προέλευσης, όταν εκδοθεί ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής;

5.2.1. Κατάθεση δήλωσης αντιρρήσεων στο κράτος μέλος προέλευσης (άρθρο 16)

Εντός 30 ημερών από την επίδοση ή την κοινοποίηση της διαταγής, ο καθού μπορεί να καταθέσει στο δικαστήριο της χώρας προέλευσης δήλωση αντιρρήσεων στην ΕΔΠ, χρησιμοποιώντας το τυποποιημένο έντυπο F που παρατίθεται στο παράρτημα VI. Στην περίπτωση που έχει υποβληθεί δήλωση αντιρρήσεων εντός της προθεσμίας

των 30 ημερών (βλ. άρθρο 16 παράγραφος 2), η διαδικασία συνεχίζεται ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων του κράτους μέλους προέλευσης σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες πολιτικής δικονομίας, εκτός αν ο αιτών έχει ζητήσει ρητά να τερματιστεί η διαδικασία.

5.2.2. Επανεξέταση σε έκτακτες περιπτώσεις στο κράτος μέλος προέλευσης (άρθρο 20 παράγραφος 1)

Μετά τη λήξη της προθεσμίας των 30 ημερών για την κατάθεση δήλωσης αντιρρήσεων, ο καθού δικαιούται να ζητήσει την επανεξέταση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης σε περίπτωση που:

1. (α) η διαταγή πληρωμής επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε με έναν από τους τρόπους που προβλέπονται στο άρθρο 14, δηλαδή χωρίς αποδεικτικό παραλαβής εκ μέρους του καθού, και (β) η επίδοση ή κοινοποίηση δεν διενεργήθηκε εγκαίρως, ώστε να είναι σε θέση ο καθού να προετοιμάσει την υπεράσπισή του, χωρίς δική του υπαιτιότητα⁵,

ή

2. ο καθού δεν είχε τη δυνατότητα να αντιταχθεί στην αξίωση για λόγους ανωτέρας βίας ή λόγω έκτακτων περιστάσεων, χωρίς δική του υπαιτιότητα,

εφόσον και στις δύο περιπτώσεις ενεργήσει αμελλητί.

5.2.3. Επανεξέταση στο κράτος μέλος προέλευσης σε περίπτωση εσφαλμένης έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής (άρθρο 20 παράγραφος 2)

Μετά τη λήξη της προθεσμίας των 30 ημερών για την κατάθεση δήλωσης αντιρρήσεων, ο καθού δικαιούται να ζητήσει την επανεξέταση της ΕΔΠ ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης, εφόσον η έκδοση της ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής ήταν προδήλως εσφαλμένη, λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων που ορίζονται στον κανονισμό, ή λόγω άλλων εξαιρετικών περιστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αν το δικαστήριο απορρίψει την αίτηση του καθού με το σκεπτικό ότι δεν ισχύει κανένας από τους λόγους επανεξέτασης που αναφέρονται στις παραγράφους 5.5.2 και 5.2.3, η ΕΔΠ παραμένει σε ισχύ. Αν το δικαστήριο αποφασίσει ότι η επανεξέταση δικαιολογείται για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στις παραγράφους αυτές, η ΕΔΠ καθίσταται άκυρη.

⁵ Παραδείγματος χάρη, αν ο καθού βρισκόταν στο νοσοκομείο, σε διακοπές, σε επαγγελματικό ταξίδι, κτλ.

IV. Αναγνώριση και εκτέλεση
των ευρωπαϊκών διαταγών πληρωμής
σε άλλα κράτη μέλη

1. Γενικές αρχές

Η ΕΔΠ που καθίσταται εκτελεστή στο κράτος μέλος προέλευσης, δηλαδή στο κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε, είναι εκτελεστή και σε όλα τα άλλα κράτη μέλη. Δεν απαιτείται αναγνώριση της εκτελεστότητάς της (exequatur) στο κράτος μέλος εκτέλεσης. Οι αρχές του κράτους μέλους εκτέλεσης δεν μπορούν να επανεξετάσουν τις συνθήκες ή τις διαδικασίες που οδήγησαν στην έκδοση της διαταγής, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 22 και 23. Δεν επιτρέπεται επανεξέταση επί της ουσίας στο κράτος μέλος εκτέλεσης.

Η διαδικασία εκτέλεσης διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κανονισμού.

2. Υποβολή αίτησης εκτέλεσης

Ο αιτών πρέπει να υποβάλει αίτηση εκτέλεσης στο αρμόδιο δικαστήριο ή την αρμόδια αρχή εκτέλεσης στο κράτος μέλος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση. Οι αρχές αυτές διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τα αρμόδια δικαστήρια και τις αρμόδιες αρχές δημοσιεύονται στις σελίδες του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, στη δικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

Ο αιτών θα πρέπει να προσκομίσει στο αρμόδιο δικαστήριο αντίγραφο της διαταγής, που έχει κηρυχθεί εκτελεστή από το δικαστήριο προέλευσης, το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις γνησιότητας, καθώς και αναγνώριση εκτελεστότητας (έντυπο G).

3. Μετάφραση

Ενδέχεται να ζητηθεί από τον αιτούντα να προσκομίσει αντίγραφο της ΕΔΠ σε γλώσσα διαφορετική από εκείνη που χρησιμοποιήθηκε από το δικαστήριο της χώρας προέλευσης. Ως γενικός κανόνας ισχύει ότι η ΕΔΠ θα πρέπει να υποβάλλεται στην επίσημη γλώσσα, ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες, του κράτους μέλους εκτέλεσης, εκτός αν το κράτος μέλος έχει δηλώσει ότι θα δέχεται διαταγές σε άλλη επίσημη γλώσσα ή γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πληροφορίες σχετικά με τις γλώσσες που γίνονται δεκτές σε κάθε κράτος μέλος δημοσιεύονται στον Ευρωπαϊκό Δικαστικό Άτλαντα. Κατά τον έλεγχο των πληροφοριακών στοιχείων, ο αιτών θα πρέπει επίσης να έχει υπόψη ότι σε κράτη μέλη με πλείονες επίσημες γλώσσες ενδέχεται να παραστεί ανάγκη να υποβάλει μετάφραση στη γλώσσα που ορίζεται για συγκεκριμένο τμήμα ή περιφέρεια του εν λόγω κράτους μέλους. Η μετάφραση πιστοποιείται από εξουσιοδοτημένο προς τούτο άτομο σε ένα από τα κράτη μέλη.

4. Άρνηση εκτέλεσης σε έκτακτες περιστάσεις

Ο καθού μπορεί να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες στο κράτος μέλος εκτέλεσης, μολονότι οι δυνατότητες αυτές ουδέποτε οδηγούν σε επανεξέταση της ουσίας της ΕΔΠ στο κράτος μέλος εκτέλεσης:

4.1. Άρνηση εκτέλεσης (άρθρο 22)

Ο καθού έχει τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση άρνησης εκτέλεσης (βλ. άρθρο 22), αν η διαταγή πληρωμής είναι ασυμβίβαστη με προγενέστερη απόφαση ή διαταγή που είχε εκδοθεί προηγουμένως σε κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα, εφόσον:

- Η προγενέστερη απόφαση ή διαταγή αφορούσε την ίδια υπόθεση και έχει εκδοθεί μεταξύ των ιδίων διαδίκων, και
- η προγενέστερη απόφαση ή διαταγή πληροί τους αναγκαίους όρους για την αναγνώρισή της στο κράτος μέλος εκτέλεσης, και
- το ασυμβίβαστο δεν θα μπορούσε να έχει προβληθεί με ένσταση σε διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου στο κράτος μέλος προέλευσης.

Η εκτέλεση απορρίπτεται επίσης, κατόπιν αίτησης, εφόσον και στο βαθμό που ο καθού έχει καταβάλει στον αιτούντα το ποσό που επιδικάσθηκε στην ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής.

4.2. Αναστολή ή περιορισμός της εκτέλεσης (άρθρο 23)

Ο καθού μπορεί να ζητήσει την αναστολή ή τον περιορισμό της εκτέλεσης της ΕΔΠ (βλ. άρθρο 23) σε περίπτωση που έχει ζητήσει επανεξέταση κατά την έννοια του άρθρου 20. Στις περιπτώσεις αυτές, το αρμόδιο δικαστήριο του κράτους μέλους εκτέλεσης μπορεί:

- να περιορίζει τη διαδικασία εκτέλεσης σε συντηρητικά μέτρα, ή
- να εξαρτά την εκτέλεση από την παροχή της εγγύησης που αυτό καθορίζει, ή
- σε έκτακτες περιστάσεις, να αναστέλλει τη διαδικασία εκτέλεσης.

Πρακτικός οδηγός για την εφαρμογή του κανονισμού για τη θέσπιση διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής

Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε
απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Ορισμένες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας δεν επιτρέπουν την πρόσβαση στους αριθμούς 00 800 ή μπορεί να χρεώνουν την κλήση.

© Fotolia, Istockphoto

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2011

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Belgium

Τυπωμένο σε χαρτί λευκασμένο χωρίς στοιχειακό χλώριο (ECF)

Επικοινωνία

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης
Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο
Σε Αστικές Και Εμπορικές Υποθέσεις
Rue Montoyer 59
B-1049 Βρυξέλλες

EL

DS-32-11-946-EL-C

<http://ec.europa.eu/justice/civil/>

ISBN 978-92-79-21573-5

9 789279 215735

doi:10.2838/28716